

Skatter, og det vil derfor være denne Kommune særdeles besværligt at paatage sig Forpligtelse udover, hvad den allerede yder — jeg tror nok, den giver 800 Kr. aarlig — at yde 1,000 Kr., og det saa meget mere, som Byen maa være betænkt paa at komme denne Skole til Hjælp paa anden Maade ved et nyt Byggeforetagende. Skolen kan ikke blive i de daarlige og flette Lokaler, den nu har. Byen maa træde hjælpende til og vil komme til at give betydelige Tilskud. Vi have derfor troet, at, naar man virkelig vilde hjælpe denne Skole, saa maatte man tillade — og Andet er det ikke, vi ville foreslaa — at Veile Amt maatte træde hjælpsom til, om det vilde. Naar den ærede Ordfører henvendte sig til mig og sagde, at, hvis dette Forslag gik igjennem, vilde vel Mindretallet sørge for, at Amtet ogsaa virkelig bevilgede disse 1,000 Kr. eller i alt Fald Noget deraf, saa kan jeg i saa Henseende desværre ikke give noget Løfte. Jeg har ikke den Ære at have Indflydelse paa Veile Amt. Men det, at Amtet træder hjælpende til, er som sagt en Forudsætning for at gjøre det muligt, at Skolen kan faae de 2,000 Kr. fra Staten. Med disse Bemærkninger skal jeg slutte.

Solstein-Ledreborg: De to Punkter, hvori der er nogen egentlig Forskjel mellem det Mindretal, som jeg har den Ære at tale for, og Ordføreren for Flertallet i Udvalget eller rettere det Mindretal, han paa visse Poster taler for, er Spørgsmaalene om Stiftsmidlerne og om Høiskolerne. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa Spørgsmaalet om Stiftsmidlerne. Jeg tror, at vor Opfattelse angaaende denne Sag er saa fuldstændigt begrundet, at en Henvisning dertil er tilstrækkelig, og jeg skal faameget mindre komme ind paa en nærmere Udvikling deraf, som der ikke foreligger noget Afstemningspunkt, og alle Partier synes at være enige om igjen iaar at give Ministeren den Bemyndigelse, han ifjor har faaet. Derimod er jeg nødt til med Hensyn til Forøgelsen af det direkte Tilskud til Høiskolerne noget nærmere at motivere den Stilling, jeg indtager som Medlem af et mindre Mindretal end sædvanligt, idet det ellers pleier at bestaa af 4—5 Medlemmer, medens kun 3 Medlemmer i denne Sag dele min Opfattelse. Udvalgets Flertals Forslag gaar, som de Herrer vide, ud paa at forhøje det direkte Tilskud af 28,000 Kr. til 50,000 Kr., medens et Mindretal foreslaar at forhøje de 28,000 Kr. til 40,000 Kr., men ellers synes i det Væsentlige at være enig med Flertallet. Begge disse Forslag ere vi Modstandere af, og dette ligger i vor Opfattelse af Betydningen af det direkte Tilskud til Folkehøiskolen. Modstanden fra os, maa jeg sige, er en principiel Modstand. Vi se ikke rettere, end at en direkte Statsunderstøttelse af Høiskolerne altid har været en mislig Sag, altid har været en Sag af meget tvivlsom Værdi, og dette holder

paa den Opfattelse, vi have af Høiskolens Betydning, idet Høiskolen efter vor Opfattelse ikke blot derigjennem skiller sig fra andre Skoler, at den har en anden Slags Elever, meddeler en anden Undervisning og bruger en anden Methode for sin Undervisning, men navnlig derigjennem, at Høiskolen, saaledes som den er kommet tilveie her i Landet, og saaledes som man maa haabe og forlange, at den skal vedblive at være, dersom den skal opfylde den Betydning, den har faaet hertilands, i Ordets strengeste Forstand er Folkets egen Skole, en Skole, der baade er stiftet, støttet og kontrolleret af Befolkningen. Selve Høiskolen er derigjennem et Korrelat til Friskolen. Ved Statsunderstøttelsen mister Høiskolen — maasse umærkeligt, maasse kun lidt efter lidt, men jo mere Statsunderstøttelsen faar Lov til at gribe om sig — Karakteren som en af Folket selv kontrolleret Skole. Det vil ikke kunne undgaaes. Vil man nu spørge mig, om det da er min Mening, at Høiskolen ingen Støtte skal have, svarer jeg: Nei, paa ingen Maade, men istedetfor at lade Bidragene til Høiskolen som hidtil uddele af Ministeren, skal man lade dem uddele af den, der er Skolens Stifter og Skolens rette Kontrollerende, nemlig Folket selv. Og hvorved sker det? Ved at forhøje Bidraget paa Finantsloven til Uddeling til fattige Elever, ved at gjøre det muligt for Befolkningen at søge Høiskolen i større Grad, end den hidtil har gjort. Det er egentlig den rigtige Veie. Den rigtige Veie overhovedet til at støtte enhver Skole paa er at sørge for, at den kan faae Elever. Hindringen for Høiskolens Fremgang ligger naturligvis, navnlig i den første Tid efterat den er kommen i Gang, væsentlig deri — og det gjælder for enhver Friskole — at det koster vedkommende Forældre eller Elever for Meget at søge Skolen. Det er dem for dyrt. Høiskolen maa kunne bestaa og maa altsaa kræve Betaling, og Betalingen kan blive overordentlig Mange for besværlig. Saa synker Antallet af Elever, og derigjennem kommer Skolen i en stæv og vanskelig Stilling. Men i det Dieblit, man gjør det muligt for saa Mange som muligt at betale det, der behøves for at kunne frekventere Skolen, hjælper man netop derigjennem Skolen, og gjør man det muligt for Skolen at faae det Antal Elever, der netop er nødvendigt, for at den kan holde Balance i Regnskab og bestaa. Altsaa siger jeg: Den Veie, man skal gaa, hvis man vil støtte Høiskolerne, er at støtte dem gjennem Skolepengene, men ikke støtte Høiskolerne med direkte Statsstilskud, thi derved vil man efterhaanden komme til at berøve — det er muligt, at man ikke i dette Dieblit kan indse det, men den Tid vil komme — Skolerne, uden selv at vide det, noget af den Uafhængighed, de skulde have. Naar man saa vil sige, at Konsekvensen heraf er, at man vil frygte Statsstilskudet til Høiskolen, siger jeg Nei,